

Тихомиров Д. О. – кандидат юридичних наук, докторант докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8366-8564>

Структура методології досліджень державної політики у сфері безпеки

Метою статті є визначення внутрішньої будови методології, яку використовують для дослідження державної політики у сфері безпеки. **Методологічною** основою публікації стало застосування комплексу методів, необхідних для реалізації наукової мети й виконання поставлених завдань, зокрема: метод герменевтики, що дає змогу опрацювати тексти нормативних і доктринальних джерел, виявити сутність окремих наукових позицій сучасних авторів, а також методи абстрагування, типологізації, аналізу та синтезу. **Наукова новизна.** У статті було здійснено структурування методології дослідження державної політики у сфері безпеки. Висвітлено сутність структурних елементів методології дослідження державної політики у сфері безпеки, їхні основні, суттєві положення. **Висновки.** За результатами наукового пошуку з проблематики статті було сформульовано низку узагальнень, що полягають у таких положеннях: методологія наукового пізнання є складним утворенням та охоплює проблеми структури юридичного наукового знання його теорій і концепцій; тенденції виникнення, функціонування та зміни наукового знання, а також його класифікації, типології тощо; структура та склад діяльнісного, системного, функціонального й інших наукових методів, які застосовують; формалізовані методики та процедури конкретного їх використання. Структура методології дослідження державної політики у сфері безпеки становить багаторівневу систему та складається з принципів наукового пізнання, домінантного світогляду, типу наукового мислення, філософських засад, наукових парадигм, методологічних підходів і наукових методів.

Ключові слова: методологія; домінуючий світогляд; тип наукового мислення; філософські засади; наукова парадигма; методологічний підхід.

Вступ

Державна політика у сфері безпеки – явище складне та динамічне, а отже і методологія його дослідження не може ґрунтуватися виключно на декількох методах або методологічних підходах. Як і методологія дослідження сама по собі є сукупністю багатьох елементів, що в кінці створює систему дослідження, яка ґрунтується не тільки на методах, а й включає світогляд, основи наукової думки та інші складові елементи. Тому актуальність дослідження та виявлення методологічної основи дослідження є надто важливим елементом дослідження, що ґрунтується на правильному розумінні методології та вибору відповідного методологічного інструментарію, що може надати змогу для отримання об'єктивних і правдивих висновків.

Теоретичну основу дослідження становлять праці таких учених, як: Х. Н. Бехруз, Н. В. Камінська, Д. А. Керимов, М. В. Костицький, Л. А. Микешина, Ю. А. Тихомиров, які досліджували методологію правової науки та її структурування.

Мета і завдання дослідження

У зв'язку з цим метою статті є визначення внутрішньої будови методології, яку використовують для дослідження державної політики у сфері безпеки. Для досягнення окресленої мети слід виконати такі завдання:

– визначити поняття методології наукового пізнання державної політики у сфері безпеки;

– охарактеризувати структуру методології дослідження державної політики у сфері безпеки;
– виявити інструментальну цінність окремих елементів, визначивши найважливіші серед інших.

Виклад основного матеріалу

У науковій літературі розмежують розуміння «методології» та методології наукового пізнання. Методологія є вченням про наукові методи пізнання з однієї позиції, з другої – сукупністю правил, принципів прийомів, операцій, що застосовують у процесі вивчення відповідного об'єкта дослідження (Dubov, 2014, p. 6). Проте в такому випадку йдеться не про методологію як наукову категорію взагалі, а про методологію конкретного об'єкта, що піддається пізнанню і є складним утворенням, яке охоплює проблеми структури юридичного наукового знання його теорій і концепцій; тенденції виникнення, функціонування та зміни наукового знання, а також його класифікації, типології тощо; структура і склад діяльнісного, системного, функціонального та інших наукових методів, що застосовують; формалізовані методики та процедури конкретного їх використання (Tikhomirov, 2005, p. 248-249).

У зв'язку зі складністю, багатоплановістю та структурованістю явища державної політики й безпеки, і методологія, що може бути використано, також є складним і багатоплановим утворенням, яке охоплює: проблеми структури юридичного наукового знання загалом та його теорій і концепцій, зокрема; тенденції виникнення,

функціонування та зміни наукового знання, а також його класифікації, типології тощо (Tikhomirov, 2005, p. 248-249). Отже, це викликає відповідну структуру методології дослідження державної політики у сфері безпеки, що становить багаторівневу систему та складається з таких елементів:

– принципи наукового пізнання (їх відображають як певні ідеї, вимоги, беззаперечні та незмінні правила, що мають науковий характер);

– домінуючий світогляд (його характеризують як сукупність уявлень про світ, роль у ньому людини, а також похідних від них переконань, установок, ідеалів, принципів, ціннісних орієнтацій пізнавальної та практичної діяльності людей, їхньої життєдіяльності загалом) (Kostytskiy, & Tymchenko, 2008, p. 33; Tikhomirov, 1996, p. 10);

– тип наукового мислення (сукупність взаємозалежних і взаємозумовлених наукових ідей, принципів і норм, форм відображення та пізнання дійсності, що мають раціональну природу й конкретно-історично обумовлені) (Mikeshina, 2005, p. 344-351);

– філософські засади (філософські системи герменевтики, феноменології, комунікації, а також ідеали й пізнавальний процес (зокрема, ідеї обґрунтованості, фальсифікації, верифікації, відповідальності вченого тощо), єдності й диференціації правового часу, простору та множини правових явищ, багатобразності світу) (Tikhomirov, 1996, p. 85-89);

– наукові парадигми (сукупність загально-визнаних і домінуючих на цьому етапі розвитку юридичної науки взаємозалежних наукових досягнень (Korot, 2008), наукових теорій (Ol, 2005) і відповідних їм правил, стандартів, методів наукових досліджень) (Poliakov, 2004);

– методологічні підходи (об'єднані домінуючим методом взаємозалежні методи досліджень, серед яких домінуючими для дослідження є діяльнісний і порівняльно-правовий) (Bekhruz, 2007, p. 9-19);

– наукові методи (сукупність принципів, правил, прийомів, способів і засобів пізнання) (Vyhych, 2002; Luts, 1997).

З огляду на наявну характеристику багаторівневої методологічної системи дослідження державної політики у сфері безпеки виникає необхідність додаткової інтерпретації кожного із зазначених вище структурних елементів з метою висвітлення його інструментальної цінності стосовно обраного як предметної сфери пізнання явища.

Принципи наукового пізнання. Важливим для обрання методології дослідження є підбір принципів наукового пізнання теоретико-правових засад державної політики у сфері безпеки. Своєю незаперечністю ці принципи покликані забезпечити концептуальність наукової праці (Zaichuk, & Zaiets, 2008, p. 48). До вихідних засад, які мають сприяти вивченню правових

засад державної політики у сфері безпеки, належать: 1) принцип усебічності – передбачає осмислення якомога більшої кількості властивостей правових засад державної політики у сфері безпеки на підставі їх взаємозв'язків і взаємодії з іншими суспільними та правовими явищами; 2) принцип науковості – визначає пріоритетність об'єктивного наукового знання над певними тимчасовими кон'юнктурними інтересами (потребами) тих або інших соціальних груп чи окремих дослідників; 3) принцип історизму – передбачає висвітлення правових засад державної політики у сфері безпеки в розвитку та історичному взаємозв'язку, а не лише з позицій їх сучасного стану; 4) принцип об'єктивності – визначає істинне відображення правових засад державної політики у сфері безпеки в науковому знанні, відтворення їх такими, якими вони існують реально; 5) принцип конкретності – потребує вичерпного, детального аналізу всіх умов, у яких формуються та реалізуються засади державної політики у сфері безпеки, виокремлення головних, суттєвих ознак, зв'язків і тенденцій їхнього розвитку; 6) принцип неупередженості – дослідження проводять без суб'єктивних поглядів, що полягають у політичних, релігійних, естетичних та інших вподобаннях.

Домінуючий світогляд. Світоглядний аспект під час формування методології та проведення дослідження відіграє важливу роль. Серед численності світоглядів – міфологічного (один із перших світоглядів, для якого притаманні неможливість відрізнити природне і надприродне, байдужість до протиріч, невеликий розвиток абстрактних понять, дослідження та висновки є чуттєво-конкретними, метафоричними, емоційними), релігійного (під час дослідження світогляд відрізняє людину та природу, вирізнення надприродного, що не піддається дослідженню за допомогою будь-яких органів чуття), філософського (характеризується наявністю абстрактно-понятійного апарату, ґрунтується на наукових знаннях, критичному сприйнятті світу тощо), наукового (притаманна об'єктивізація світу, де людину розглядають як частину світу) – домінуючим під час дослідження державної політики у сфері безпеки доцільно визначити науковий. Цей світогляд дає змогу оперувати об'єктивно існуючими явищами, фактами та на підставі них, використовуючи філософські, математичні, статистичні, спеціально-правові та інші методи пізнання, доходити об'єктивних висновків, що полягають як у дослідженні реальних явищ або їх історичному існуванні, так і прогнозуванні варіантів їх розвитку на майбутнє.

Тип наукового мислення. Сучасні наукові дослідження та дослідження державної політики у сфері безпеки потребують вибору та відповідного типу наукового мислення. Еталоном

для сучасних досліджень зазвичай визначають постнекласичну науку, тому що їй притаманні такі важливі для вибору цього типу мислення ознаки: орієнтація дослідження на вивчення та дослідження людини, як елемента світу; навколишній світ сприймають як цілісну динамічну структуру; аксіологічний аспект наукового мислення відіграє важливу роль, наука й цінність є нерозривними поняттями; визнання об'єктів дослідження системними, складними, багато-елементними, регульованими або саморегульованими явищами; предмети й об'єкти дослідження сприймають у міждисциплінарному спрямуванні з відповідним вибором системної, міждисциплінарної методології.

Державна політика та безпека як явища дійсності не можливі у своєму існуванні без людини. У зв'язку з цим людина суб'єктивно оцінює в межах домінуючого соціального й індивідуального світогляду, досвіду, бажань та ідеалів, що зумовило взяти за основу постнеокласичний тип наукового мислення, завдяки чому стало можливо не лише дослідити явище загалом, а й роль людини в осмисленні станів безпеки та реалізації державної політики у сфері безпеки.

Філософські засади. Серед філософських засад було надано перевагу герменевтиці як універсальному засобу пізнання під час проведення як юридичних теоретичних, так і юридичних практичних досліджень. Ці засади дають можливість пізнати наявну систему правових відносин у їх поєднанні з іншими соціальними відносинами. Такі засади дають змогу під час дослідження державної політики у сфері безпеки не лише аналізувати наявні юридичні тексти, їхні проекти, наукові тлумачення та навчальну літературу, а й здійснювати їх тлумачення та конкретизацію, за потреби, в майбутньому для пізнання й удосконалення. Водночас було враховано та використано інші засади, такі як: обґрунтованість (дослідження було проведено на підставі конкретних фактів та інших наукових досліджень, враховуючи їх результати), множинність і єдність (явища державної політики та сфери безпеки розглядають не тільки як монолітні, а й складні системи, що можуть складатися з низки підсистем), пряма та непряма верифікація (дає змогу використовувати як практичну складову, так і різноманітні емпіричні знання у вигляді доказової бази для відповідних висновків) тощо.

Наукові парадигми. Дослідження державної політики у сфері безпеки зобов'язує використовувати не одну парадигму, а декілька водночас залежно від особливостей суспільного життя. Парадигма юридичного позитивізму виникає під час здійснення дослідження правового регулювання та правового впливу як форми реалізації державної політики, зокрема, під час осмислення суб'єктів створення та реалізації, правових

процедур, повноважень та юридичної відповідальності тощо), а під час аналітичного опису безпекового напрямку – визначення безпеки, її стандартизація в окремих випадках, визнання явищ або діянь небезпечними або такими, що несуть загрозу суспільним відносинам тощо.

Поряд з позитивізмом є соціологічна парадигма, оскільки безпека занадто об'ємне явище та здебільшого виходить за межі суто правового осмислення, а значить, юриспруденції, а існує, розвивається та вивчається виключно в контексті соціуму. Відповідно вплив суспільства на безпеку та її забезпечення, що не завжди перебуває під правовим впливом і також потребує додаткового наукового осмислення. Крім того, слід урахувати той фактор, що здебільшого загрози формуються в лоні соціуму, що основним суб'єктом, який витримує негативні наслідки їх впливу, є суспільство.

Методологічні підходи. Методологічні підходи за своєю суттю доволі різноманітні. Характеризуючи їхню роль, з огляду на пізнання їхньої інструментальної можливості, як засобу дослідження, слід погодитися з думкою, що вони займають визначне місце. Таку роль пояснено тим, що методологічні підходи відображають генеральну лінію творчого задуму дослідника, закладено фундамент для всіх дослідницьких етапів, зумовлених необхідністю визначення методів, як додаткового інструменту, що забезпечує реалізацію генеральної лінії дослідження. Крім того, методологічний підхід ґрунтується на світоглядній позиції, де поєднано ідеї соціологічної парадигми та позитивізму. Проте за розуміння попередніх авторських міркувань видається можливим ще раз ствердити, що для дослідження державної політики у сфері безпеки найбільш оптимальних є діяльнісний підхід для виконання пізнавальних завдань визначення суб'єктів здійснення, процедурних і процесуально правових питань, питань взаємодії та участі громадськості; порівняльно-правовий підхід, що надає можливість здійснення порівняння в історичному, міжнародному контекстах тощо.

Методи. Для забезпечення комплексності, обґрунтованості та правдивості наукових результатів дослідження державної політики у сфері безпеки використано загальні методи пізнання, загальнонаукові, конкретно-наукові та спеціальні наукові методи, вибір і характер застосування яких зумовлені особливостями предмета, мети й завдань дослідження.

Загальні методи наукового пізнання.

Серед загальних методів важливим для проведення дослідження є метод діалектики. Такий метод дає змогу дослідити державну політику та безпеку в динаміці, як реально функціонуюче та

наявне явище правової реальності, її взаємодію з іншими правовими та соціальними явищами.

Також слід акцентувати на методах аналізу й синтезу, де аналіз – це метод мислення, який припускає уявний поділ предмета дослідження на складові частини (структуризація державної політики, виявлення складових діяльності у сфері безпеки тощо), та дослідження їх окремо. Метод синтезу полягає у поєднанні різноманітних явищ, речей, якостей у єдине ціле та дослідження їх як одного явища (Тег-Акоров, 2002, р. 50-51).

Метод аналогії надав можливість дослідити й інтерпретувати правову охорону, виокремити види безпеки та державної політики на підставі аналізу схожих, наявних явищ і їх варіантів існування.

Серед загальних методів слід відзначити користь методу абстрагування. Цей метод мислення, за якого відволікаються від одиничного, випадкового, несуттєвого й виділяють загальне, необхідне, істотне, що надалі припускає порівняння (Керімов, 2001, р. 140-145), дає змогу на підставі значної сукупності різноманітних видів безпеки виокремити й проаналізувати її загальні риси, не відволікаючись на особливості кожної, конкретної безпеки у її одиничності.

Загальнонаукові методи пізнання

Важливими серед загальнонаукових методів є методи класифікації і типологізації, використання яких було спрямовано на виокремлення й обґрунтування критеріїв диференціації безпеки та державної політики, що дає змогу більш детально й об'єктивно дослідити явища та видові елементи (загалом і кожен окремо), а також вирізнити типові групи, поєднані загальними рисами, що надають змогу об'єднувати їх, абстрагуючись від одиничних особливостей.

Окрему увагу в структурі методології дослідження державної політики у сфері безпеки слід приділити структурному методу, що надає змогу виокремлення складових державної політики у сфері безпеки та міжелементних зав'язків між складовими.

Конкретно-наукові та спеціально-наукові методи.

Для досліджень у сфері юриспруденції важливу роль відіграє спеціально-юридичний метод. Його використовують для відбору, усвідомлення, використання предметних юридичних наукових і практичних знань, що можуть впливати як на безпеку, так і державну політику, діяльність, систему у сфері безпеки.

Теоретико-юридичний метод надає змогу створити спеціальний, властивий для сфери безпеки понятійний апарат, що дозволяє не тільки описувати, а й відрізнити одні явища від

інших, а значить, і здійснювати як їх охорону, так і протидію ним.

Ефективними методами для дослідження безпеки є і конкретно-соціологічні методи (опитування, анкетування, аналіз документів, спостереження вивчення та збір статистичних даних державної статистики методи опрацювання отриманої правової інформації), що дають змогу дослідити соціальний фактор, бажання напрямів розвитку безпеки певних соціологічних груп і суспільства загалом.

Важливим для дослідження є також прогностичний метод, що було застосовано для виокремлення напрямів та умов подальшого вдосконалення державної політики у сфері безпеки, що виявився у можливих варіантах прогнозування розвитку як безпеки загалом, так і загроз, що, як і безпека, є явищами динамічними та постійно змінюваними.

Слід відзначити метод ідеалізації, що спрямовано на створення ідеального об'єкта, якого немає насправді, проте в основі якого лежить прообраз, фрагмент реального світу (Mikeshina, 2005, р. 303-304). Такий метод може використовуватися під час дослідження безпеки як «ідеальної» ситуації, що не може існувати в реальності, проте є тим ідеалом, до якого прагнуть прийти всі держави та суспільства світу.

Наукова новизна

У статті було здійснено структуризацію методології дослідження державної політики у сфері безпеки. Було висвітлено сутність і розуміння структурних елементів методології дослідження державної політики у сфері безпеки, а також їхні основні положення.

Висновки

Здійснене дослідження дає змогу сформулювати деякі резолютивні положення, що виконують роль висновку.

Методологію наукового пізнання є складним утворенням та охоплює проблеми структури юридичного наукового знання його теорій і концепцій; тенденції виникнення, функціонування та зміни наукового знання, а також його класифікації, типології тощо; структура та склад діяльнісного, системного, функціонального й інших наукових методів, що застосовують; формалізовані методики і процедури конкретного їх використання.

Структура методології дослідження державної політики у сфері безпеки є багаторівневою системою та складається з принципів наукового пізнання, домінуючого світогляду, типу наукового мислення, філософських засад, наукових парадигм, методологічних підходів і наукових методів.

REFERENCES

- Bekhruz, Kh.N. (2007). *Metodologicheskie osnovy sravnitel'nogo pravovedeniia [Methodological bases of comparative jurisprudence]*. Kiev: Logos [in Russian].
- Byhych, O.L. (2002). Mistse porivnial'nogo metodu v pravovii metodologii [Place of comparative method in legal methodology]. *Pravova derzhava, Constitutional state*, 13, 448-454 [in Ukrainian].
- Dubov, O.H. (2014). Stanovlennia metodologichnykh yurydychnykh doslidzhen: osoblyvosti radianskoho ta suchasnoho etapiv [Formation of methodological legal studies: features of the Soviet and modern stages]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- Getman, A., & Yakoviyk, I. (2019). National security strategy of Ukraine: history of belated reforms. *Problemy zakonnosti, Problems of legality*, 147. doi: 10.21564/2414-990x.147.186338.
- Kaminska, N.V. (2016). Mizhnarodna informatsiina bezpeka v umovakh hlobalizatsii ta intehtratsii [International information security in the context of globalization and integration]. *Mizhnarodne pravo: vyklyky sohodennia, International law: the challenges of today: Proceeding of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 22-27). Kyiv: KNTEU [in Ukrainian].
- Kerimov, D.A. (2001). *Metodologiya prava (predmet, funktsii, problemy filosofii prava) [Methodology of law (subject, functions, problems of law philosophy)]*. Moscow: Avanta [in Russian].
- Kopot, V.O. (2008). *Kontseptualni osnovy pravovoho realizmu [Conceptual foundations of legal realism]*. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
- Kostytskiy, M.V., & Tymchenko, I.A. (2008). *Filosofski ta psykhologichni problemy yurysprudentsii [Philosophical and psychological problems of jurisprudence: Selected scientific works]*. N.V. Kushakova-Kostytska (Eds.). Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].
- Luts, L.A. (1997). Metodologiya porivnial'nogo pravoznavstva [Methodology of comparative law]. *Problemy derzhavotvorennya i zakhystu prav liudyny v Ukraini, Problems of state formation and protection of human rights in Ukraine: Proceedings of the Regional Scientific Conference*. (pp. 29-34). Lviv [in Ukrainian].
- Mikeshina, L.A. (2005). *Filosofiya nauki: Sovremennaya epistemologiya. Nauchnoe znanie v dinamike kultury. Metodologiya nauchnogo issledovaniia [Philosophy of Science: Modern Epistemology. Scientific knowledge in the dynamics of culture. Methodology of scientific research]*. Moscow: Progress-Traditsiya MSPI; Flinta [in Russian].
- OI, P.A. (2005). *Pravoponimanie: ot pliuralizma k dvuedinstvu [Legal awareness: from pluralism to duality]*. SPb.: Iurid. tsentr Press [in Russian].
- Poliakov, A.V. (2004). *Obshchaya teoriya prava: problemy interpretatsii v kontekste kommunikativnogo podkhoda [The general theory of law: problems of interpretation in the context of a communicative approach]*. SPb.: S.-peterb. gos. un-t [in Russian].
- Shemchuk, V.V. (2017). Informatsiina bezpeka ta informatsiina oborona v konteksti rozvytku vitchyznianoї doktryny i zakonodavchoї osnovy [Information security and information defense in the context of the development of national doctrine and legislative framework]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnogo universytetu imeni V.I. Vernadskoho, Notes of the Taurida V.I. Vernadsky National University*, 4, 31-37. doi: <https://doi.org/10.32838/1606-3716/2019.4/06> [in Ukrainian].
- Syroid, T.L. (2019). Pravova osnova polityky Yevropeiskoho Soiuzu v haluzi bezpeky: vid vytokiv do suchasnosti [The legal basis of the European Union's security policy: from its origins to the present]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav, Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, 3, 547-60. doi: 10.31733/2078-3566-2019-3-47-54 [in Ukrainian].
- Ter-Akopov, A.A. (2002). *Iuridicheskaya logika [Legal logic]*. Moscow: IKF Omega-L [in Russian].
- Tikhomirov, A.D. (2005). *Iuridicheskaya komparativistika: filosofskie, teoreticheskie i metodologicheskie problemy [Legal comparative studies: philosophical, theoretical and methodological problems]*. Kiev: Znannia [in Russian].
- Tikhomirov, Iu.A. (1996). *Kurs sravnitel'nogo pravovedeniia [Course of comparative jurisprudence]*. Moscow: NORMA [in Russian].
- Zaichuk, O.V., & Zaiets, A.P. (2008). *Teoriya derzhavy i prava [The theory of state and law]*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бехруз Х. Н. Методологические основы сравнительного правоведения : лекция. Киев : Логос, 2007. 32 с.
- Бигич О. Л. Місце порівняльного методу в правовій методології. *Правова держава*. 2002. Вип. 13. С. 448–454.
- Дубов О. Г. Становлення методологічних юридичних досліджень: особливості радянського та сучасного етапів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2014. 16 с.
- Getman A., Yakoviyk I. National security strategy of Ukraine: history of belated reforms. *Проблеми законності*. 2019. № 147. doi: 10.21564/2414-990x.147.186338.
- Камінська Н. В. Міжнародна інформаційна безпека в умовах глобалізації та інтеграції. *Міжнародне право: виклики сьогодення* : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 20 груд. 2016 р.). Київ : КНТЕУ, 2016. С. 22–27.
- Керимов Д. А. Методология права (предмет, функции, проблемы философии права). М. : Аванта +, 2001. 560 с.
- Копоть В. О. Концептуальні основи правового реалізму : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12. Київ, 2008. 15 с.
- Костицький М. В., Тимченко І. А. Філософські та психологічні проблеми юриспруденції : вибрані наук. пр. / відп. ред. Н. В. Кушакова-Костицька. Чернівці : Рута, 2008. 560 с.

- Луць Л. А. Методологія порівняльного правознавства. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали ІІІ регіон. наук. конф. Львів, 1997. С. 29–34.
- Микешина Л. А. Філософія науки: Современная эпистемология. Научное знание в динамике культуры. Методология научного исследования : учеб. пособие. М. : Прогресс–Традиция МСПИ ; Флинта. 2005. 464 с.
- Оль П. А. Правопонимание: от плюрализма к двуединству : монография. СПб. : Юрид. центр Пресс, 2005. 243 с.
- Поляков А. В. Общая теория права: проблемы интерпретации в контексте коммуникативного подхода : учебник. СПб. : С.-петерб. гос. ун-т, 2004. 863 с.
- Шемчук В. В. Інформаційна безпека та інформаційна оборона в контексті розвитку вітчизняної доктрини й законодавчої основи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2019. № 4. С. 31–37. (Серія «Юридичні науки»). doi: <https://doi.org/10.32838/1606-3716/2019.4/06>.
- Сироїд Т. Л. Правова основа політики Європейського Союзу в галузі безпеки: від витоків до сучасності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 547–60. doi: 10.31733/2078-3566-2019-3-47-54.
- Тер-Акопов А. А. Юридическая логика : учеб. пособие. М. : ИКФ Омега-Л. 2002. 256 с.
- Тихомиров А. Д. Юридическая компаративистика: философские, теоретические и методологические проблемы. Киев : Знання, 2005. 334 с.
- Тихомиров Ю. А. Курс сравнительного правоведения. М. : НОРМА, 1996. 432 с.
- Зайчук О. В., Заєць А. П. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 688 с.

Стаття надійшла до редколегії 15.08.2019

Тыкхомыров D. – Ph.D in Law, Doctoral Student of the Department of Doctoral and Postgraduate School of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8366-8564>

Structure of Security Policy Research Methodology

The **purpose** of the article is to determine the characteristics of the internal structure of the methodology used to study public security policy. The **methodological** basis was the use of a set of methods that were necessary for the realization of the scientific goal and the fulfillment of the set tasks: synthesis. **Scientific novelty.** The paper structured the methodology of public policy research in the field of security. The essence and understanding of the structural elements of the methodology of public policy research in the field of security were revealed and their basic, essential provisions were revealed. **Conclusions.** According to the results of the scientific search, a number of generalizations have been made in order to uncover the problems of the topic of the article: trends in the emergence, functioning and changes of scientific knowledge, as well as its classification, typology, etc. ; structure and composition of the applied, systemic, functional and other scientific methods used; formalized methods and procedures for their specific use. The structure of the methodology of public policy research in the field of security is a multilevel system and consists of the principles of scientific knowledge, dominant worldview, type of scientific thinking, philosophical foundations, scientific paradigms, methodological approaches and scientific methods.

Keywords: methodology; dominant worldview; type of scientific thinking; philosophical foundations; scientific paradigm; methodological approach.